

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, M. H. Damme Jr.,
G. D. Jordens, J. F. Ligtenberg, S. H. Stoffel.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3, per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Landnationalisatie.

I. INLEIDENDE BEMERKINGEN.

Het is altoos een gevaarlijke onderneming een discussie met landnationalisators te beginnen. Men weet n.l. wel wanneer men ze opent, maar nooit, wanneer men ze met fatsoen weer afbreken kan.

De heer Stoffel Sr. beklagt er zich over dat zijn brochure op den verkeerden weg door de pers is doodgezwegen. Hij is van der Goes dankbaar dat die „heeft gedaan wat niemand anders gedaan heeft“: zijn boekje gekritiseerd. Van der Goes hielp den heer Stoffel „trouw“ door „in zijn kritiek voor het Nederlandsche publiek duidelijk“ te maken „dat de theorie van het socialisme lijnrecht staat tegenover die van landnationalisatie“. Dat had ook de heer Stoffel in zijn brochure trachten te doen — „maar die is door zeer weinigen gelezen“.¹⁾

Dit nu: dat enkel onder socialisten eenige belangstelling bestaat voor wat landnationalisators schrijven; dat het een socialist is die zijn denkbeelden bij het groote publiek moet inleiden, is geen toevallige gebeurtenis. De korte tijd dat de heer Stoffel Sr. lid van de volksvertegenwoordiging was, duurde toch lang genoeg om te bewijzen dat bezwaarlijk een politieke partij te vormen, nog minder te vinden is, die onder zijn vaan in het vuur wil gaan. Het is waarlijk niet om hem of zijn zoon onaangenaam te zijn dat ik dit opmerk — veel te goed weet ik dat het niet aan zijn persoon, doch aan den aard zijner denkbeelden ligt — maar het voornaamste wat men gedurende den tijd dat hij zitting had van den heer Stoffel heeft vernomen is buiten twijfel zijn déballotage voor de Witte Sociëteit geweest. Men kan in het parlement voor landnationalisatie geen propaganda maken; niet op het politieke slagveld, enkel op papier kan men den strijd voor dat ideaal voeren. En voor bloot theoretische vragen interesseert de massa zich niet. De onverschilligheid van het groote publiek voor de geschriften van den heer Stoffel, heeft geen andere oorzaak dan die, welke hij zelf misschien voor een uitvloeisel ervan houdt: de machteloosheid zijner partij.

Dertig, twintig, in ons land minder dan tien jaar geleden nog, twijfelde de burgerij welke denkbeelden veld zouden winnen onder het proletariaat. Zij voelde wel dat er wat giste; er werd door de leiders druk geredeneerd over socialisme, anarchisme, collectivisme, communisme, nationalisatie van den grond, en al dat moois meer; den goeden en onwetenden liën wierd het groen en geel voor de oogen; tusschen de werken van Marx, George, Bellamy, Flürschheim, deed wie van de revolutionaire beweging iets af wilde weten, op goed geluk een greep. In dit troebele water was het goed vissen voor de landnationalisators. Vertalingen van George en Flürschheim werden vlug bezorgd; vooral het antwoord op den pauselijken encycieliek ging erin. De heer Stoffel en zijn vrienden maakten van de algemeene verwarring gebruik om voor hun beginselen propaganda te maken — men kan niet anders dan hun ijver prijzen.

Maar na regen komt zonneschijn. De verwarring nadert haar einde. Onder de arbeiders won het socialisme

veld en de landnationalisatie verloor. In hoofdzaak beperkt zich thans haar nederlandsch gebied tot Deventer en ommelanden. Er is nu wel geen kapitalist meer bevreesd dat de landnationalisators hem zijn voorrechten zullen ontnemen. Met de vrees, ging de belangstelling voor hetgeen de aanhangers dier leer denken en verrichten verloren. Aller aandacht vestigde zich op de vaste gestalte die het roode spook van vroeger aangenomen heeft: de sociaal-demokratie. Marx heeft geen klagen dat Das Kapital doodgezwegen is, en evenmin zijn onze propagandisten bezorgd dat men hun strijdschriften niet leest.

Slechts bleef, zooals gezegd, bij de socialisten wat belangstelling voor de landnationalisators bestaan. Om de eenvoudige reden dat zij de eenigen zijn die over theoretische vragen zich bekommeren — de eenigen, die genoeg vertrouwen in de waarheid hunner beginselen stellen, om met gerustheid elk verschijnsel te onderzoeken en te leeren begrijpen. Het bestaan van personen die meenen door nationalisatie van den bodem een zeer goede samenleving te kunnen vestigen, is een verschijnsel, een dat hun niet meer, maar ook niet minder interesseert dan elk ander. Hun kritiek in het algemeen — die door van der Goes wordt uitgeoefend in het bijzonder — moet minder worden aangezien als een poging om de landnationalisators te bestrijden of te overtuigen, dan wel als eene om hun optreden te verklaren, om hun denkwijze te kenmerken.²⁾ Van der Goes stelt niet zoozeer zijn meeningen tegenover die van den heer Stoffel, als wel daarboven. Hij zegt niet: ge dwaalt, maar: ge hebt van uw standpunt gelijk; uw eenige fout is, dat ge niet de hoogte kunt beklimmen, vanwaar men den burgerlijken gezichtseinder voorbij ziet.

Dat begreep de heer Stoffel niet goed. Hij vatte van der Goes kritiek als een uitnoodiging op om den degen te kruisen. Groot wonder is dat niet. Er had niemand anders op zijn brochure acht geslagen. Kan men het hem euvel duiden dat hij met beide handen de geboden gelegenheid, om nog eens van voren af aan te beginnen, aangreep? In het door mij geciteerde artikel — 35 blz. lang — steeds weer handelend over den verkeerden weg — diende hij van repliek.

Ik vermoed, niets ware hem welkomer geweest dan een dupliek van van der Goes. Wederom had hij oprecht dank kunnen zeggen voor de „trouwe“ hulp en wederom had hij kunnen antwoorden.

Zoo bevindt een socialist, die met landnationalisators een discussie opent, zich eigenlijk altijd tusschen twee vuren: het artikel dat hij bestrijdt en het artikel dat hij in de pen geeft.

Dit alles overwoog ik onderwijl het plan bij mij opkwam met den heer Stoffel Jr. in debat te treden. Hij draagt de naam van zijn vader en erfde — daaraan twijfel ik geen oogenblik — ook diens volhardingsvermogen. Maar dat mag mij niet weerhouden mijn plan uit te voeren. In eenige artikeltjes wil ik trachten hem van zijn dwaling: dat landnationalisatie mogelijk, absoluut rechtvaardig, en nuttig is, te overtuigen. Zijn denkbeelden en gevoelens zijn te goed dan dat men — van iemand van zijn leeftijd,

¹⁾ „De landnationalisatie is het socialisme van den middenstand“ „Wie nog twijfelde over de vraag welk Klassebelang achter dit stelsel van landnationalisatie stak, kan zich nu inlichten“. V. d. Goes, Tweemaandelijksch Tijdschrift, Juli 1899.

²⁾ Tweemaandelijksch Tijdschrift, Januari 1900.

in wien ze nog niet zijn vast geroest — veronderstellen mag, dat hij ze niet tegen beteren in zou kunnen ruilen. De kans geprikkeld te worden tot een langere discussie dan mij nuttig voorkomt, waag ik tegen de kans hem, en, als hij geestverwanten binnen Delft heeft, hen, te overtuigen. Met te meer vertrouwen doe ik dat wijl ik weet hoe aanlokkelijk, vooral uit een rechtvaardigheids oogpunt, de landnationalisatie is voor personen die van de burgerlijke gedachtenwereld onderweg zijn naar de sociaal-demokratie. Stoffel's dwalingen van nu bestrijdend doe ik in menig opzicht niet anders — ik heb hiervoor de materieële bewijzen — dan mijn eigen dwalingen van vroeger bestrijden.

C. F. L.

M. de R.

Het zij mij veroorloofd den heer Roy, in antwoord op zijn artikel „Revolutie” in no. 8 te wijzen op de voorrede van de nieuwe uitgave van K. Marx Die Klassenkämpfe im Frankreich, bewerkt door F. Engels en op de rede van Bebel, 11 December 1895 in den Duitschen Rijksdag gehouden (Zwei Tage Etatsdebatte, Stenogr. Ber. d. Verh. d. Reichstages über der Septenberkurs Verlag „Vorwärts”, 15 Pfenn. pg. 19) waaruit ik citeer:

Die Ironie der Weltgeschichte stellt alles auf dem Kopf. Wir, die Revolutionäre, die Umstürzer, wir gedeihen weit besser bei den gesetzlichen Mitteln als bei den ungesetzlichen und den Umsturz. Die Ordnungsparteien, wie sie sich nennen, gehen zu Grunde an dem von ihnen selbst geschaffenen gesetzlichen Zustand, sie rufen verzweifelt mit Odillon Barrot: la légalité vous tue: Die Gesetzlichkeit ist unser Tod während wir bei dieser Gesetzlichkeit pralle Muskeln und rothe Backen bekommen und aussehen, wie das ewige Leben; und wenn wir nicht so wahnsinnig sind, ihnen zu Gefallen uns in den Strassenkampf treiben zu lassen, dann bleibt ihnen zuletzt nichts anderes als selbst diese ihnen so fatale Gesetzlichkeit zu durchbrechen.

Wanneer 't den heer Roy ernst is, dan zal hij deze wensch gebruiken, om te studeeren, alvorens te oordeelen over zaken, die hij nog niet kent, en zal hij 't over een tijd hoop ik beneden zich achten een ernstig streven te beoordeelen, naar een paar aanhalingen. Geen „hitte der verbittering” of ander gevoelsmoment, liefde noch haat mag een doel bepalen, maar alleen een helder inzicht, van wat onze plicht is, onze waardigheid, als denkend wezen, te achten. Wanneer de heer Roy meent, dat 't laten bestaan van onrecht, van de stelselmatige ontaarding van een ander denkend wezen, een hem waardige onthouding is, welnu, dan respecteer ik den heer Roy, om zijne overtuiging, en niet het minste om de denkbaarheid, die de oplossing van deze, oogenschijnlijk zoo verwarrende, tegenstrijdigheid moet gekost hebben.

A. J. R.

Eene dwaling.

De heer Roy is iemand die de menschen lief heeft; ik geloof 't graag; maar tevens is de heer Roy iemand die van de socialistische principes en van de socialistische beweging al zeer weinig besef heeft.

Het zou mij zeer verwonderen, als hij behoorde tot een der bezoekers van de S. D. P. C.-avonden. Ware hij daar geweest en had hij daar Vandervelde en Wibaut gehoord, wellicht was zijn pen niet zoo bloederig geweest.

De heer Roy zij gerust. De socialisten willen niet een omwenteling (= revolutie) met barricades; niet met bloedvergieten; toch zijn zij revolutionair. O, Roy, had je geprofiteerd van die 2 laatste lezingen, ik behoefde het je niet meer te zeggen; nu je dat blijkbaar niet hebt, hoor:

De socialisten willen revolutie, dat is ze willen de basis van de tegenwoordige maatschappij veranderen (wanneer ze nu zeggen de tegenwoordige maatschappij omwerpen, of van bij den wortel aanvatten spreken, moet je heusch niet schrikken).

In de tegenwoordige maatschappij n.l. is de productie slechts winstproductie. De arbeid is onderworpen aan 't kapitaal. Er wordt geproduceerd voor enkelen, terwijl de producenten hoegenaamd niets krijgen. 't Doel van de

productie is toch: voorziening in de behoefte van de produceerenden, niet waar. Dat willen de socialisten en daarom zijn ze revolutionair; hoe nu de gang van de verandering zal zijn is te uitvoerig om nog eens te herhalen. Ik verwijs u daarvoor naar 't verslag over de lezing van den heer Wibaut.

Dat de kapitalisten de eenige patiënten zijn, kunt u niet in ernst meenen. 't Zijn zeer zeker ook patiënten. De groote kracht zal echter uitgaan van het bewuste proletariaat niet zooals u vreest van 't onbewuste. De eerste taak is 't dan ook zeker, 't proletariaat voor te lichten, te onderwijzen, bewust te maken.

Volkomen ben ik 't met u eens dat de kapitalistische patiënten ook genezing behoeven, 't veldwinnen onder de bezittende klasse voor het socialistische idee kan mijns inziens niet anders dan gunstig werken.

Zeer zeker zal veel met geweld gewonnen worden, maar 't ligt er maar aan, hoe u dat opvat. Wanneer bijv. 't erfrecht wordt afgeschaff, is dat natuurlijk een slag voor de bezittende klasse, die zij in de Tweede Kamer niet zonder slag of stoot zouden geven; daar zal dus de meerderheid moeten dwingen.

Moest men wachten tot die menschen liefderrijk er afstand van kwamen doen, dan zou 't waarschijnlijk wel eens wat erg lang kunnen duren.

Rn.

Versleten Geschiedbeschouwing.

Aan Roy.

Met bijzondere waardeering denk ik aan het stuk van Roy. Zou ik een eerlijken tegenstander minachten en moet ik niet waardeeren een die om de waarheid te vinden zich iets meer getrooste dan de moeite van nadenken en over-denken?

Er zijn in het stuk van Roy woorden tusschen streepjes in, de valschen, de trouwelozen, enz., die wel zooveel ironie bevatten als noodig is om stof te zijn tot serieuze polemiek. Maar het is meer het stuk in z'n geheel en de diepere gedachtengang — die zich raden laat — waartegenover ik kortelijk mijn meening wil plaatsen.

Zooals Roy misschien weet is er enkele dagen geleden een enorme staking van Amsterdamsche suikerbakkers verloren, terwijl de buitenwereld een gansch andere uitkomst had verwacht. En met aan Roy wel onbekende bitterheid staan omtrent deze kwestie personen uit de arbeiderswereld tegenover elkaar; zoo heftig dat men één, die in de arbeidersbeweging op een niet gering aantal dienstjaren kan wijzen, beschuldigt van verraad aan de zaak der thans totaal verslagen arbeiders. — Als Roy weet wat er vaak gebeuren moet voor een gedweë, onbewuste groep arbeiders het wagen durft beter voorwaarden te eischen; dan kan hij begrijpen de ellende van het verlies der staking, en dus de zwaarte der misdaad die hier verweten wordt.

Doch indien er nu iemand was die, terwijl de zaak in onderzoek is, een oordeel zou wagen te vellen: met ietwat gezond verstand zou Roy hem toevoegen dat de zaak niet te beoordeelen was, verscholen als ze nog liggen moest achter de individueele, heftig-vlammende sentimenten.

Doch ook wanneer iemand beweren zou dat arbeidersorganisatie en stakingen uit den booze zijn, omdat het gebleken was dat daaruit haat en wantrouwen, en meer andere onedele sentimenten kunnen worden gekweekt of aangewakkerd: Roy zou zeggen, ge zijt een stumper, wijl ge het innerlijk wezen niet kunt ontdekken (zelfs niet vermoeden) achter dien uiterlijken schijn.

In eenvoudige logika zou Roy konkludeeren dat de dracht noch de invloed van eenige beweging zijn te meten naar de persoonlijke, individueele uitingen van enkelen die aan haar deelnemen: omdat onder meer een massale beweging op kan stuwen daden van enkelingen, uitbarstende excessen, die het tegendeel zijn van haar eigen getrouwe afspiegeling.

Is Roy ooit logisch geweest in dezen zin; wat zijn inzicht in de Fransche Revolutie betreft, heeft hij die logika wel bijster slecht betracht.

Zeer zeker noemen wij de Fransche Revolutie roemrijk evenals wij den tijd der Arteveldes roemrijk vinden, evenals wij roemrijk noemen de Hervorming; de beweging der liberalen in '48 (bij ons verpersoonlijkt in Thorbecke). Maar wij weten toch wel dat Luther zei over de boeren; die in opstand waren: sla ze als dolle houden neer. We

weten ook wel dat de beweging in '48 met de leuzen van vrijheid en den politieken koningsmoord, noodig was om de laatste hinderingen omver te werpen die het kapitaal belemmerden in de ongestoorde exploitatie der „vrije” arbeidskracht.

Maar een geschiedenis van „personen” leert ons omtrent de geschiedenis niets. Personen vervullen een functie; een functie die eerst verstaan wordt, als men de diepere oorzaak, de geschiedenis-zelf, en de oorzaken die haar vormden die haar vormden en dicteerden, begrijpt.

De Fransche Revolutie noemen wij roemrijk. Indien bij één beweging die het aanzien der machtsberhoudingen omschiep tot een gansch ander aspect, dan is wel bij deze het eenvoudigst en meest direct-waarneembaar de strijd der klassen te onderkennen. Hier is wel door niemand te loochenen dat de economische druk op een, in aantal verpletterende, meerderheid zwaarder en zwaarder werd, onhoudbaar zich verzwaarde, terwijl van den anderen kant de economische voorwaarden voor de macht dier onderliggende klasse door de evolutie in de productie, waren ontstaan. Afstand van macht, van hen wier macht had uitgeleefd, moest natuur-noodwendig geschieden; en wel met geweld afgedwongen, wanneer aan de eischen der economisch-aangewezen toekomst-macht niet werd voldaan, wanneer aan de nog onderliggende, maar tot taak gerijpte klasse niet een deel der haar toekomende macht werd afgestaan. Dit geweld zou en zal in de toekomst intenser, vuriger, schrikkelijker zijn in dezelfde mate als de onwil der macht-hebbers beslister was.

Wil men dus komen tot beoordeeling van personen dan dient voor een juist resultaat, voorop en vast te staan, dat een omkeering in de maatschappelijke orde (en het vormen eener nieuwe) tot besliste oorzaak heeft de gestadige werking en beweging der produktie-krachten: De evolutie in de verhouding der voortbrenging stuwde een klasse voort in groei, voort naar het tijdstip waarop zij een vorming van de wijze van voortbrenging, een andere verdeling van den maatschappelijken rijkdom als haar historische taak had te vervullen. En de reflex-werking van den ondervonden tegenstand bepaalt dan de hitte van het sentiment der individuen, verklaart de excessen van haat en wraak.

Beschouwen wij de daden van Desmoulin, Marat e. a. in dit licht, dan kunnen hunne daden ons niet meer verontrusten; eerder worden wij gerustgesteld door deze herinneringen van rouw, want indien de klassenstrijd van thans in velen een geestelijke afspiegeling vindt in een ideaal, meer intellectueel, streven naar vrijheid, dan zal hun streven een rustige voldoening en vervulling vinden: omdat het tragische deel van een vrijheidsstrijd door de mannen der Revolutie is volvoerd. Want: de menschheid heeft geleerd; de onwil, de tegenstand der thans heerschende klasse zal niet zoo hardnekkig zijn, wanneer de dag van het proletariaat zal zijn aangebroken; het geweld, dat wordt opgewekt door de hardnekkigheid van een tegenstand zal milder zijn in intensiteit, omdat een zwakker verzet een zwakkeren weerklank opwekt, ten gevolge heeft.

Maar had de menschheid door dat geweldige voorbeeld niet geleerd, zij zou forceeren dat er wéer ontstonden Revolutie-mannen en Revolutie-daden; — doch ook dan zou het nageslacht tenslotte weer die beweging geheel kunnen omvatten en begrijpen, en niet met misplaatste teerhartigheid de standbeelden dier Revolutie-mannen angstig versluieren. Het nageslacht zou moeten inzien dat niet zij de verantwoording hebben te dragen.

De Fransche Revolutie had bij haar aanvang niets schrikwekkends. Een dolle vreugde juichte uit het volk, dat zich op de pleinen verzamelde, begroetend de nieuwe wetten. — Maar kon een assemblée die in dien storm ontstond een rustig aanzien hebben? Wat 'n gekleur moest er niet zijn in de groepen die haar samenstelden-vertegenwoordigden die niet al de primitieve spontane krachten en wenschen der menschheid, haar voelen, haar smarten, haar hoop? Ze zagen in ideale visie de heele wereld verdrukt en begroetten de taak om die verdrukking te wreken; maar van het eerste oogenblik af aan wankelde hun basis: in een volk waar eeuwen wreedheid was, moest wantrouwen en angst voor het zoo pas ontvangene, wel opschieten als een woekerplant. En gansch Europa trillend van angst werd één vijand. Men weet hoezeer zij wenschten het leven van den koning te sparen, maar men weet hoe zij ten slotte, ten slotte bevreesd om te moeten terugtreden op den weg naar het doel, een koning doodden, een koning dien zij minachtten.

Als men zich denkt het tooneel der brandende kasteelen, van den naderenden, geweldigen vijand, van den huilenden angst der zich opdringende menigte, die haar vrijheid vergoed maar niet vertrouwen durft; en men ziet die mannen der Revolutie standhouden en hoort hen uitspreken hun vertrouwen in de glorie van Frankrijk, in de grijsaards die de soldaten zullen bemoedigen, in de vrouwen en kinderen die de gewonden zullen verplegen, in den arbeid, in de veerkracht der natie die bij het zoo dreigend gevaar de degens zal smeden en de kanonnen zal gieten; als men die verschrikkelijke mannen ziet vertrouwen dat het gansche vaderland soldaat zal zijn, soldaat der vrijheid; dan ziet men ook individueele uitingen en kan men wéer oordeelen, maar nu, met dieper inzicht het oog gericht op de gebeurtingen om hen heen.

Doch deze uitingen schaffen ons den maatstaf niet, zij zijn slechts de illustratie van het boek der geschiedenis; de geschreven inhoud is wel van meer gewicht. — Noemen wij de Revolutie roemrijk dan overzien wij haar in haar geheel, in haar wezen en in haar gevolgen, dan bedenken wij slechts dit, dat zij een mijlpaal is op den weg die de menschheid naar hare algeheele bevrijding heeft af te leggen. Want hoe geweldig en diepgaand deze revolutie ook was, zij toonde niet aan het fundament der loon-slavernij, aan den loondienst als gevolg van het bijzonder eigendom der voortbrengingsmiddelen.

Het proletariaat schrijdt langzaam, doch beslist heen naar de afschaffing van dien eigendom, naar dien laatsten mijlpaal van den weg der klassenstrijden. — En wij die de zekerheid van het bereiken weten, weten met wiskundige zekerheid, wij voeren den bewusten, welbegrepen klassenstrijd, met moed en lust en hoop. Doch in dien strijd is geen menschelijk sentiment ons vreemd. Want er is naast de smart van den enkelen mensch (den tweeling der eigen intieme vreugde) de droefheid die het zien van onrecht in ons te feller wekt daar wij weten dat het anders kan, dat zulk leed niet noodig is te lijden. In de „hitte onzer verbittering” opgewekt door plotseling, maar dagelijks, weer terugkerende starre hardvochtigheid en koude wreedheid tegenover de misdeelden, door algeheele afwezigheid van eerbied voor het leven van duizenden verdrukten, erlangen wij het vuur, de gloed waarmee wij het inzicht in de ellendige verhoudingen en haar grond, ingieten in de harten en hoofden der ontvankelijken, onbewusten. Wij weten dat wij de geschiedenis niet maken, dat die zich om ons en in ons voltrekt; maar wij weten ook dat de klasse die natuurnoodwendig overwinnen zal en overwinnen moet, éerder haar bevrijding zal bereiken, wanneer zij door inzicht en bewustheid is gerijpt voor hare taak.

Die het sentiment om den klassenstrijd klaar en sterk te voeren bezitten, die deze stuwung, noodig voor het krachtig streven naar bewustmaking der arbeiders, in zich hebben, slechts zij zijn in onze gelederen een aanwist.

TH. V. D. W.

Wil Roy dat ik nog terugkom op zijn „liefde” die machtiger is dan „haat”, dan een volgende keer. Op zichzelf ben ik 't met die leuze wel veel eens, doch in den economische kamp beslechten geen van twee den strijd.

Klassenstrijd en Revolutie.

Für die grosse Mehrzahl der bürgerlichen Idealisten bildet die gewonnene Einsicht [in die gesellschaftlichen Verhältnisse und die daraus hervorgehenden Probleme] nur die Veranlassung, sich in fruchtlosem Suchen nach einer sogenannten „friedlichen” Lösung der „sozialen Frage” zu erschöpfen.

[KAUTSKY.]

Dat burgerlijk-denken zich moeilijk inwerken in de gedachtenwereld der sociaal-demokratie blijkt telkens. Wie zelf meent dat de wil der menschen de samenlevingsvormen zoo goed als beheerscht, kan zich lastig vertrouwd maken met de tegenovergestelde opvatting. Wie zelf utopist is, zonder het te weten: omdat het onderscheid tusschen utopisme en in-realiteit-wortelend-idealisme hem geenszins duidelijk is — houdt meestal zijn tegenstanders voor betrekkelijke geestverwanten. Zoo Roy, die utopist is en burgerlijk denkt hoe goed hij het ook met de arbeiders moge voorhebben. Zelf utopist, maakt hij utopisten van de sociaal-demokraten.

Roy beschuldigt de sociaal-demokraten dat zij met het op den voorgrond stellen van den klassenstrijd het aan-

sturen op een, in den vulgairen zin, gewelddadige revolutie. Hij meent dat zij aan de klassenhaat de krachten willen ontleenen die, wanneer zij sterk genoeg zijn, de maatschappij naar een socialistisch plan zullen inrichten. En liefde sterker gevoelend dan haat, stuit die socialistische taktiek hem tegen de borst, en meent hij dat niet aan den gewelddadig revolutionairen zin van het proletariaat moet worden opgedragen het brengen der mooiere maatschappij, maar dat het egoïsme der bezitters moet worden bestreden, zoodat zij eens, door liefdevol afstand te doen van hunne voorrechten, de klasseoverheersching met hare smartvolle gevolgen zullen doen eindigen.

Nu zouden echter de sociaal-demokraten, die met fysiek geweld wilden brengen wat Roy van de liefde verwacht, behalve utopisten nog groote dommerikken zijn.

Slechts een diep-ellendig levend en van alle geestelijke ontwikkeling verstoken proletariaat zou door wilde woorden van roekeloze oproermakers te bewegen zijn tot het opwerpen van barrikaden en tot het aanvallen van de wapenmacht der bourgeoisie. En niet alleen een groote getalsterkte der aanvallers zou een voorwaarde zijn voor een dergelijke daad, maar ook moest er bij de menschen die met revolutionaire bedoeling die daad ondernemen zouden, totaal afwezig zijn de overtuiging dat men met geweld geen productie-wijze vervormt, dat men geen maatschappijen kan inrichten als winkelzaken.

Het beste middel om zoo'n opstand te voorkomen is dus de materiele en geestelijke levensomstandigheden der arbeiders te verbeteren, en hun bij te brengen de wetenschap dat nieuwe samenlevingsvormen zich organisch uit oudere ontwikkelen. Er is geen partij die aan deze dingen harder werkt dan die der sociaal-demokraten. Zijn deze nu zoo dom dat ze hun eigen streven met propaganda en taktiek tegenwerken, of vergist Roy zich misschien in zijn voorstelling van sociaal-demokratische klassenstrijd en revolutie-opvatting?

De klassenstrijd is iets anders dan een door den wil tot geweld-dadig optreden te voorschijn geroepen oorlog van het proletariaat tegen de bourgeoisie. En revolutie is iets anders dan straat-oproer.

Marx en Engels hebben blootgelegd dat de geschiedenis der maatschappij van na de communistische samenleving der oudheid tot dusver de geschiedenis was van klassenworstelingen. Belangen van onderdrukkende en onderdrukte, uitbuitende en uitgebuite klassen stonden steeds tegenover elkaar. Werd de onderdrukte en uitgebuite klasse onder den last der onvrijheid en den drang der armoede zich die tegenstelling bewust dan begon haar emancipatiestrijd. Die bewustwording ging steeds — en het verband is niet toevallig maar oorzakelijk — gepaard met een evolutie der economische verhoudingen. Was deze zoover gevorderd dat de voorwaarden voor een hogere productie-wijze aanwezig waren dan kwamen de oprijzende klassen tevens tot de volheid van haar macht en volbrachten ze tegelijk met haar eigen bevrijding de verlossing van de nieuwe samenleving uit den schoot der oude. De zich emanciperende klasse is de vroedmeester, zegt Marx, eener nieuwe productiewijze.

In onzen tijd spruit de klassenstrijd voort uit de tegenstelling tusschen de belangen van bourgeoisie en proletariaat. De bourgeoisie in 't bezit der productie-middelen, tot zich nemend een belangrijk deel van wat de proletariërs met hun arbeid voortbrengen; het proletariaat, niets bezittend dan z'n arbeidskracht en dus genoodzaakt zich aan de uitbuiting door 't kapitaal te onderwerpen. Maar de kapitalistische productiewijze blijft niet onveranderd. De economische verhoudingen ontwikkelen zich naar nieuwe vormen, welke steeds minder overeenstemmen met het karakter van 't kapitalisme. De ontwikkeling van het grootbedrijf en de kapitalen-concentratie maken de productie meer en meer maatschappelijk, terwijl de toeëigening individueel blijft. Deze tegenstrijdigheid, voortkomend uit den economischen groei der maatschappij, doet het kapitalisme den dood aan. Tegelijk met de economische verwording en sterk onder den invloed daarvan, is de organisatie van het proletariaat doelmatig en algemeen geworden. Meer en meer zich zijn belangen bewust geworden, gaat het proletariaat de behoefte aan het socialisme sterker en sterker gevoelen. Begrijpend dat zij tot ééne klasse behooren, komen de arbeiders steeds beslister tot één economische en politieke klasse-partij. Deze partij is de macht die, voortgebracht door het kapitalisme, dat zal afdanken. Want het proletariaat heeft eene zeer groote numerieke meerderheid. In Engeland werd het jaren geleden door statistici op 94 en 80 % van de

bevolking geschat. Uit de Deutsche statistieken leidt Kautsky af dat het proletariaat in zijn vaderland in 't jaar 1895 meer dan 70% van de bevolking omvatte. Is eenmaal de arbeiderspartij de sterkste macht in den staat geworden dan is het voortbestaan van het kapitalisme onmogelijk. Politieke heerschappij en economische onderworpenheid van een zelfde klasse verdragen elkaar niet. Beschikt de arbeidersklasse over de staatsmacht, dan zal zij voor twee dingen allereerst zorg dragen, eerstens zal er worden voorzien in het levensonderhoud van werklozen, en ten tweede zullen particuliere monopolies tot staatsbedrijf worden gemaakt. Deze twee dingen zijn fnuikend voor de productie-wijze der kapitalisten. Hebben ze niet meer de beschikking over een industriële reserve-armee die hun bondgenoot is tegen stakende werklieden, dan is hun economische macht voor een goed deel heen. Ze zijn geen baas meer in 't eigen bedrijf. En dreigt hun bij pogingen tot bondgenootschap met concurrenten het onafwendbaar gevaar dat de staat den te vormen trust onmiddellijk na de geboorte zal naasten, dan is de kans op handhaving van het privaats karakter hunner ondernemingen luttel. De overgang tot het collectivisme is in dit stadium van maatschappelijke ontwikkeling noodzakelijk. Die overgang is de revolutie.

Dat dit heel iets anders is dan het straatoproer waarvan Roy droomt, is niet twijfelachtig. Dat deze overgang misschien niet zonder geweld zal volbracht kunnen worden, is een andere quaestie. Maar op dat geweld aansturen doen de sociaal-demokraten het met den klassenstrijd niet. „Eine Partei“, zegt Kautsky terecht in zijn Anti-Bernstein „müsste wahnsinnig sein die sich prinzipiell für den Weg des Aufstands entschliesse, solange ihr andere, weniger opfervolle und mehr sichere Wege zur Verfügung stehen.“ En op een andere plaats in 't zelfde werk: „Seit Lassalle bemüht sich die Sozialdemokratie den Unterschied zwischen der Revolution mit Heugabel und Dreschflügel und der sozialen Revolution klar zu machen und zu erweisen dass sie prinzipiell bloß die letztere anstrebt.“ Maar wie weet voor welke noodzakelijkheid de toekomst haar op 't beslissend oogenblik plaatsen zal?

Roy wijst op de Fransche revolutie, op de bloedstorting daarbij, op de gruwelen van 't schrikbewind, op de dés-illusie, die de uitkomsten der omwenteling voor velen waren. 't Heeft eigenlijk rechtstreeks weinig te maken met den strijd van 't proletariaat, maar even willen we er wel bij stilstaan. Roy vergeet dat de geweld-daden geenszins het meest revolutionaire deel waren van de actie der omwentelingsmannen. De handelingen der „Constituante“ in den nacht van 4 op 5 Augustus 1789, toen privileges en heerlijke rechten werden opgeheven, waren van minstens zooveel integreerende betekenis voor de revolutie als de verwoesting der Bastille. En de gruwelen van het schrikbewind voorspellen niets aangaande het vermoedelijk verloop van den komenden strijd. Het schrikbewind kon moeilijk anders zijn dan het was. Het was de heerschappij der Sansculottes, een massa van menschen wier tijd om de staatsmacht in handen te hebben nog niet was gekomen. Het kapitalisme was juist in zijn krachtige jeugd, en de bezitlozen waren niet aangewezen om in de samenleving die kapitalistisch zou produceeren, de baas te zijn. Hun rol was onderworpen te worden aan de economische en politieke macht der bourgeoisie. Toen ze toch door geweld een oogenblik de heerschers waren, konden ze slechts door geweld zich een korten tijd staande houden. Niet anders dan met terrorisme konden zij zich handhaven tegen de aanvallen van buiten, en het verraad van binnen. Dat zij stand hielden reddde voor 't oogenblik de revolutie, toen uitgeweken reactionairen en vreemde mogendheden met wapenkracht den derden stand weer wilden onderwerpen. Maar toen 't gevaar van buitenlandsche interventie door de terroristen was afgewend, werd hun heerschappij door het nauwlijks-geredde kapitalisme niet lang meer geduld. De bourgeoisie maakte spoedig een eind aan 't schrikbewind. Er liggen meer dan honderd jaren van uitbuiting tusschen deze poging van de armsten der samenleving om op geweld hun macht te vestigen en het heden. Het proletariaat van nu is van geheel andere samenstelling dan de sansculottes van toen. Maar ook in dit opzicht verschilt het er van, dat het nu wel weet, heel duidelijk weet, dat de uitbuiting die zijn lot is niet kan worden beëindigd voordat de economische voorwaarden voor 't collectivisme zijn vervuld.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 29 NOVEMBER 1900.

Dat de uitkomsten der Fransche Revolutie niet overeenkwamen met de gekoesterde verwachtingen is niet onverklaarbaar. Die verwachtingen liepen evenveel uiteen als de belangen der verschillende maatschappelijke klassen die aan de omwenteling meehielpen. Bourgeoisie, kleinburgers, boeren, handwerkers, lompen-proletariërs en intellectueelen, allen verwachtten van de toekomst iets anders. De reactie heeft er bovendien wel voor gezorgd dat de toestand in 't begin der 19e eeuw nog minder op de droombeelden der revolutionairen geleek, dan zonder haar 't geval zou geweest zijn.

Roy zegt dat als er in Engeland in 't begin dezer eeuw meer vrijheid was dan in Frankrijk, dit te danken was aan de wijze waarop Engeland de dagen van 1789 en volgende jaren had doorgebracht. Dat het in Engeland anders was dan elders is zeker. En dit komt doordat daar het kapitalisme zich veel eerder heeft ontwikkeld dan op het continent. In verband daarmee was de bourgeoisie in dat land ook reeds vroeger tot politieke macht gekomen. De dagen van Cromwell, de strijd tegen Karel II brachten aan de Engelsche bourgeoisie wat het jaar 1789 eerst aan de Fransche brengen zou. In 1690 werd Engeland constitutioneele monarchie. Maar ook die vooruitgang heeft stroomen bloeds geëischt, ook daarvoor is een koning onthoofd, en een andere verjaagd!

Maar dit alles terzijde latend, keeren we tot de hoofdzaak terug. Of de arbeidersklasse al dan niet geweld zal gebruiken bij haar revolutie, is niet met zekerheid vooruit te zeggen. Het proletariaat zal weten dat geweld geen nieuwe vormen scheppen kan. Onvoldragen samenlevingen kan het niet doen volgroeien, en couveuses voor te vroeg geboren maatschappijvormen bestaan niet. Wel zal de klasse wier belang bij de omwenteling geschaad is wellicht beproeven met geweld het oude stelsel tegen de arbeiders te beschermen, en dan zal fysieke macht der proletariërs die kunstmatige belemmering van de voortgang der beschaving moeten wegruimen. Dan is geweld noodig, maar dan is dat niet de schuld der sociaal-democratie, die immer overtuigd is geweest van de waarheid van Talleyrand's uitspraak, ergens door Lassalle aangehaald, dat men met het scherp der bajonetten wel veel kan doen, maar zich er niet op kan nederzetten.

Nu kan het toch zeker niet meer de vraag zijn wier schuld het wezen zal wanneer de toekomst ons bloedige botsingen brengt. Kan het geweten worden aan de sociaal-demokraten die onvermoeid werken, tot overwerkens toe, om denkbeelden als de hierboven aangeroerde onder de arbeiders te verbreiden? Of zijn er niet eerder voor verantwoordelijk te stellen die invloeden die de inwerking der sociaal-demokratische propaganda altijd en overal tegengaan? Kan men den toelag van bloedvergieten ten laste leggen aan eene partij die immer de waarde van een menschenleven hooger stelde, dan eenige andere. Die dagelijks strijdt, met helder bewustzijn, voor verhooging van 't geluk der nederigen en onaanzienlijken. Die steeds zich verzet tegen 't wapengeweld waarmee de heerschende bezitters ten koste van veel levens hun rijkdommen trachten te vermeerderen? Zou het niet te absurd zijn?

Grijpt de heerschende klasse, wanneer de tijden voor de sociale revolutie rijp zijn, zelf naar de wapens om haar gezag en haar winst-stelsel te handhaven, dan zullen de arbeiders niet dralen die macht te breken. Kunnen eenigen hunner dan met den dood de bevrijding van allen bespoedigen, dan zullen er zijn die met liefde en volle overtuiging hun leven offeren. Wie in den langen en zwaren strijd de smaad en de laster der bourgeoisie hebben getrotseerd, zullen dan voor haar kogels niet wijken. En de geestkracht waarmee de zege behaald wordt, zal ontspringen aan de liefde voor het ideaal. Dàt is de liefde die overwinnen zal.

A.

Liefde of Haat?

In het vorige weekblad zond ik een stuk: „Revolutie” naar aanleiding van eene uiting van den heer Th. v. d. W.: „Slechts zij, die de hitte der verbittering in zich voelen slechts die zijn in onze gelederen eene aanwinst.” In dit

stuk trachtte ik aan te toonen, waarom — naar mijne meening — die verbitterden juist geen aanwinst voor de socialistten kunnen zijn.

Daaronder verscheen eene repliek van den aangehaalden schrijver, dat voornamelijk hierop neerkomt:

De arbeiders zijn ongelukkig; zij hebben groote onrechten te verduren, en die onrechten worden grooter, steeds grooter, als voorbode eener nieuwe crisis, die zich onheilspellend genoeg vertoonen. Eene nieuwe crisis, want er is er reeds eene geweest, „die de proletariërs met onbegrijpelijke lankmoedigheid doorstonden”. Doch nu: „die in hunne burgeromgeving niet leerden, die zullen 't hooren krijschen om hun ooren, en zien in niet te verhinderen nabijheid.”

„Maar hebt gij den vrede lief, wees blind.” Er zijn er velen, die blind zijn, omdat de jammer der armoede niet op de oppervlakte ligt, omdat zij hunne oogen niet gebruiken, maar voornamelijk, omdat zij hun bezit niet willen missen. En tot die blinden rekent de schrijver mij.

Ik zou geneigd zijn hemzelf van blindheid te verdenken, daar hij mijn stuk klaarblijkelijk niet begrepen heeft; wanneer niet de schuld hiervan aan de mogelijke onduidelijkheid van „Revolutie” ligt. Ik zal daarom trachten mijne argumenten op eene helderder manier te herhalen.

Ik spreek volstrekt niet tegen:

Dat er groote onrechten plaats hebben in onze tegenwoordige maatschappij.

Dat misdaad — diefstal, moord, prostitutie — voor een groot deel het gevolg is van de groote armoede, die bij zoo velen van de handarbeiders der menschheid heerscht.

Dat ons fabriekssysteem vele ongelukken met zich sleept. — Ik heb een arbeider aan een kalkoven gezien, bij wien op de plaats, waar de neus en een oog hadden moeten zijn, niets was dan een bloederig rood.

Dat het eene schande is, eene belediging voor hem, die zich Christen noemt, of zegt, dat hij tracht zijn naaste lief te hebben, dat er legers zijn en oorlogen — legers, verzamelingen van gehuurde moordenaars; oorlogen, moordpartijen op groote schaal.

Dat het getuigt van een slecht ontwikkeld zedelijk bewustzijn aan den kant onzer regeerders, wanneer iemand wordt gevangen gehouden, omdat hij doet, wat in zijn oog zijn plicht is, als hij weigert ook maar het minste of geringste mee te helpen aan de bestendiging van het militarisme.

In 't kort: Dat er reden is om verbittering te voelen tegen het bestaande kapitalistisch stelsel, haat tegen hen, die hiervan voordeel trekken ten koste van anderen.

Maar al is die verbittering niet zonder oorzaak, daarom is zij nog niet goed, daarom kan men haar nog niet rechtvaardigen.

„Gij hebt gehoord, dat er gezegd werd: Gij zult uw naaste liefhebben, en uw vijand haten. Maar ik zeg u: heb uwe vijanden lief, en bid voor hen, die u vervolgen.”

Edeler, veel edeler is het, om te trachten onze haat tegen enkelen te onderdrukken, en beziel met eene groote liefde voor allen, ons leven te geven aan het verhoogen van het geluk van allen. Ons streven zal dan een beter gevolg hebben ook; want wij zullen meer macht hebben, wanneer wij niet, gedreven door onze woede, de bestaande regeering tegenwerken, maar deze ter zijde staan in de goede werken, die zij tot stand tracht te brengen — in de maatregelen, die dienen om de volkswelvaart te verhoogen, om ongelukken in fabrieken tegen te gaan; in de pogingen om een algemeenen, eeuwigen vrede tot stand te brengen.

Doch dit is nog niet alles: het aankweken van een gevoel van haat moet noodzakelijk leiden tot gewelddadigheden tegen de gehaten, en de ongelukkige gevolgen hiervan heb ik in „Revolutie” genoeg besproken.

Daarenboven schijnt het mij toe, dat gewelddadigheden reeds een stap zijn op den weg naar de anarchie en deze wordt toch door de overgroote meerderheid der socialistten als hunne vijandin beschouwd....

Ik zou dan naast de essentie van het socialisme, het altruïstisch ideaal, het ideaal van de liefde willen plaatsen — oneindig, dus niet bereikbaar voor den mensch, maar iets, waartoe wij steeds kunnen, waartoe wij steeds moeten naderen.

Of nog beter, verder strekkend: ik zou willen, dat het hoofddoel van den mensch werd: nader te komen tot het ideaal van volkomen geluk voor alles — de beide vorige idealen in zich bevattend.

Roy.

Mijn stuk „Zalig zijn de blinden”, sloeg niet op het eerste stuk van Roy. Th. v. D. W.

Fragmenten uit het zeden-drama „Lobano”.

Fragment uit het voorspel.

Op wèg gejoel. Binnen in kamer aangesneden boter'am zonder boter; daàrop 'n vlieg, potenwringend. Boter'am òp Shakespeare (Falstaff Edition) èn 'n leeg bièrflessie van de kroòn (prima lager!!) Op wèg gejoel, zee ik. Doòr de vitrage-gordijnen tusschen wild bloemen-gelol (òp de gordijnen) doòr, komen ze dan toch: „Nàpòlèon! Nàpòleon!” en 't ventje stapt, stàpt, stàpt. En dan gaan in eens honden blaffen en 'n stem zegt eindelijk, 'n stem lief, èrg lief als van 'n juffrouw die sòep binnenbrengt: „Mòe, hij zoekt bepaald iets” en dat „Moe” is een kus van geluid en dat „bepaald” is 'n zang op zichzelf. Maar eindelijk, eindelijk is 't dan toch gekomen, o, eindelijk: 'n smakelijk gesmek: 't is de boter'am die òp gaat, de aàngesnedene, de òngeboterde, de dikke! !

Saii: Wat is dat; is dat nou de zon?

Lobano: Ach wel néé, wil je 'n koppie thee hebbe?

Saii: Ja

Lobano: (gemorrel van)

Saii: (kopjes, enz.)

Lobano: Hier!

Saii: Merci.

Scherm.

Einde van 't laatste uitinkje van de derde ontboezeming vers 7.

N.B. Honden worden doodgeschoten.

Maar d'r wil maar geen wind komme
Rechts op den voorgrond dus 'n boom, onzeker van vorm en blad, 'n vage, stille boom, zonder pretenties
'n boom die zwijgt en veelzeggend moet zijn, 'n boom uit de rij van boomen die wàchten den lánge winter naar paren die liefhebben in komende, ko — mende lente!!!

'n Boom dus, vreemd van vorm, vréemd van zèggen in z'n zwijging. De blaren zijn als slangen, nee, nee, als doode pàlingen en slieren in 't stof van 't tooneel dat nog leeg is, léeg is van geluiden. De blaren hangen
d'r wil dus maar géén wind komme. 'n Gebróken fiets rechts achter. Verder: 't Léége. Achterdoek is lichtgrijs. Geen koeliezen; daarvoor in de plaats donkere holten. Links twinkelt daarin, héél in de verte 'n licht, als 'n ster (De figuren, (mensen, beesten) zijn alle héelemáal wit). Lunnen van de firma Nijland & Zonen te Heeze, poeders van de heeren Soupard & Co., la Haye.

't Scherm gaat op, en d'r is 'n aaklige stilte. Maar héél in de verte wordt 't licht in linkerholte onrustig, flikkert òp plotseling: gaat uit en Lobano komt op, wit heelemaal wit, vlák langs 't lichtgrijze achterdoek. Dàn zègt ie 't. Góeóeóeie god, dàn zègt ie 't:

BARR.

Oude sleur in „Apollo”.

Vorige week, Donderdag had de kamermuziek-uitvoering van „Apollo” plaats voor hare leden en hunne introducés. Het is gewoonte, en zoo gebeurde ook nu, dat professoren, leeraren en assistenten der P. S. van 't bestuur invitatiekaarten ontvingen voor hen en twee dames Deze invitatiekaarten gaan vergezeld van 't recht plaatsen te bespreken vóór dat die gelegenheid voor de leden wordt opengesteld. Hiertegen zou geen bezwaar zijn indien de leden zekerheid hadden, dat als zij aan de beurt kwamen, er nog goede plaatsen beschikbaar zijn. Dit nu was als naar gewoonte bij „Apollo” niet 't geval.

Er werden door 't bestuur uitgegeven het niet geringe aantal van zeven en zestig invitatiekaarten. Officieel geven deze ieder toegang voor een heer en twee dames, doch aan dit aantal wordt absoluut niet de hand gehouden: een paar dochters met hunne vriendinnen behalve papa en mama komen meermalen op een zelfde kaart binnen. Doch nemen we aan dat gemiddeld van iedere kaart 3 personen gebruik maken, dan door die 67 kaarten een kleine 200 plaatsen in de zaal bezet zijn. In aanmerking genomen het kleine Doelenzaaltje (beneden natuurlijk) en 't feit, dat 't bestuur behalve de reusachtige officieele loge eveneens vooraf plaatsen bespreekt, dan ligt 't voor de hand, dat 't aantal resteerende plaatsen zeer gering is en zeker niet van de beste.

Den volgende namiddag komen zoowel de werkende, als de niet-werkende leden, aan de beurt om plaatsen te bespreken voor hunne introducés. 't Is 'n zoodje waaraan zij zich kunnen vergasten! enkele banken beneden in de zaal, een paar stoelen in de donkerste hoeken van de front-loge en dat zou ik nog vergeten, de engelenbak. Plezierig voor de leden, daar betaal je zes pop plus een hoofdelijk omslagje zoo nu en dan voor per jaar! Het gevolg is dan ook dat er verscheidene leden er tegen opzien hunne kaarten aan kennissen uit te geven. Zij zijn niet bij machte hun een schappelijke plaats te bezorgen, integendeel, overtuigd dat er er slechts voor hen de minste overschieten. Vandaar dat verscheidene dames alle pogingen in 't werk stellen om met een prof, of leeraar of assistent mee te kunnen gaan om toch verzekerd te zijn een redelijke plaats te hebben. Gelukt hun dit niet dan maken zij eenvoudig van de invitatie geen gebruik.

Met den ouden sleur, die hier oorzaak is van een dergelijken mistoestand, dient te worden gebroken. Ik maak er geen bezwaar tegen, dat 't bestuur invitaties aan de docenten zendt, doch 't vooruit bespreken van plaatsen is in hooge mate onbillijk tegenover de leden van „Apollo”, die toch de eerste personen zijn in de vereeniging. Hoe vindt men den toestand, dat een jongmensch, dat na een vier of vijftal jaren gevarkineerd te hebben bij de gratie Gods en die van 't gouvernement assistent aan de P. S. is geworden, met zijne dames den voorrang krijgt boven de menschen die een zelfde aantal jaren werkend lid van „Apollo” geweest zijn.

Het meest logische geval zou toch zijn (voorop gesteld er wordt onderscheid gemaakt) dat de leden beslist het eerst in aanmerking komen en op de tweede plaats de speciale invités van het bestuur. Het onderscheid, zooals het nu is, is geheel verkeerd en dateert van jaren geleden.

De beste oplossing is m. i. de docenten wel inviteeren, doch de gelegenheid om plaatsen te bespreken voor allen tegelijk bij loting openstellen. Het is toch te verwachten, dat de leden minstens menschen zullen introduceeren even fatsoenlijk als de invités van 't bestuur.

Het zal met mij door vele leden van „Apollo” ten zeerste worden geapprecieerd wanneer ten spoedigste de noodige stappen gedaan worden ter verbetering van dezen mistoestand, zoodat bij de groote uitvoering medio December werkende leden ook eens de gelegenheid mogen hebben hunne kennissen te kunnen inviteeren.

V.

De Redactie verzoekt den Heer V. voortaan zijne stukken nog eens goed na te lezen voor hij ze instuurt, hopende dat dan zinnen als die met de uitdrukking varkineeren er in, niet meer zullen voorkomen.

Corpsvergadering

27 November 1900.

Een vrij groot aantal leden was aanwezig.
De Senaat vroeg dispensatie van het voorlezen van de notulen, hetgeen toegestaan werd.
Daarna was aan de orde: 't corpsverslag voor den almanak.
„Wenscht iemand voorlezing van dit verslag?”
Niemand.
„Zij die er voor zijn”, na langen tijd wachten eindelijk één hand.
„Zij die er tegen zijn.”
Niemand.
Dan is het aangenomen.
Ten slotte werd de aanstaande Krugerbetoging besproken.
't Voorstel dat 't corps de leiding op zich zou nemen werd verworpen.
Besloten werd wel aan de betoging deel te nemen; is de betoging 's avonds dan zullen de corpsfakkels uitgeleend worden.

Rn.

Iets over I. G. O. V.

Er moet iets over I. G. O. V. gezegd worden, want 't laatste smoking-concert was werkelijk niet van gisteren!

I. G. O. V. heeft heel wat goeds gepresteerd: lange-pijpen, lollige liedjes, dwaze voordrachten, mooie dansmuziek en met dat alles een flinke stap in de goede richting.

Er is zoo veel aardigs in de laatste Vrijdagavond geweest: Daar had je vooreerst de goed gekozen muziek van 't strijkkwartet. Nu, ja! er zijn fouten gemaakt in de uitvoering; maar wat zou 't, wij begrepen 't toch en 't wekte je op, gaf je lol in leven, zoodat dikke rookwolkjes genoegelijk uit de pruttelende pijp worden opgezogen om ze met een pv heerlijk uit te blazen.

Ik ben er dankbaar voor en wie dat niet met mij is moet een volgende keer maar in een uiterste hoek van de biljartzaal gaan zitten, ik weet niet wat, doen.

Dan waren er aardige voordrachten, waar je om schudde van plezier; omdat ze zoo gek waren, of omdat de muziek zoo goed was.

Ik behoef maar even aan te halen: de filou (— knor), die in de pauze vroeg te mogen optreden. Zijn voordracht was eenig goed. En verder de chauffeur, die je op zijn auto zag schudden en werken tot hij rood werd als een kreeft om dan 't ding onder 't dwaze getoet van den hoorn met een idiote zwaai stil te zetten.

Verder wil ik even memoreeren het lied van Hawa (bij een plaat) en dat van de kluzenaar Nou ja! 't was schuin; maar wat een melodieuze ding overigens. En „après tout”: de zaak is er; er kunnen dwaasheden over gemaakt worden. Waarom zou je er niet om lachen als om andere. Alleen dan wanneer er niets anders dan vuiligheden, zonder geest, enkel maar om de lamelendig vieze prikkel er van, ten beste worden gegeven staat 't tegen. Dit was hier niet 't geval, of 't moest al zijn heel op 't laatst, toen de betere toestand, waarmee de avond was ingezet, de toch altijd nog naar zijn bestialiteit heenneigende mensch, te machtig werd: maar dit doet aan 't geheel betrekkelijk weinig af, daarvoor was dat te goed.

I. G. O. V. heeft dus feest gevierd en hoe! En een ieder, die daar is geweest moet dankbaar zijn aan I. G. O. V. voor wat 't heeft gepresteerd en dus lid worden.

De kroegjool zooals een onzer corpspraesessen ze heeft gewild en velen met hem, is werkelijk zeer ver benaderd en I. G. O. V. heeft daarvoor de eerste stap in de goede richting gedaan.

't Is nu eenmaal zoo, want 't wordt steeds meer erkend, dat kroegjolen met niet; dan zottemans gedaas uit den tijd zijn: en al wat uit den tijd is, moet er niet meer in voorkomen, want 't zal ontaarden in leelijke namaak.

Maar in dit opzicht heeft I. G. O. V., ik herhaal 't, een ferme stap in de goede richting gedaan, want 't heeft ons doen zien, hoe wij onder een heerlijke goudsche pijp, een smakelijke drank en een dwaze of geestige voordracht de tijd voorbij laten gaan prettig, zonder dat er van een zich vervelen sprake is. En die zich verveelt: bedrinkt zich of loopt weg.

Laten wij I. G. O. V. geluk en de noodige leden toegewenschen. Ze heeft beiden wel verdiend.

G. D. J.

S. D. P. C.

Spreker: P. L. T. A. K.

Onderwerp: „De Eerste Kamer”.

Er zijn enkele instellingen in ons maatschappelijk en staatsleven, die een bepaalde taak zoo regelmatig vervullen, dat wij ze ten slotte niet meer opmerken.

Zoo is ook onze Eerste Kamer soms jaren lang vergeten geweest. Zij deed regelmatig haar werk, registreerde kalm voort. Enkelen waren er die haar volgden; maar de groote massa zag in haar slechts een instrument, een geschenk van de grondwet. Er werd niets van verwacht, en ook jaren niets van gevreesd. Alleen toen het 2e kamerlid Gerritsen in de 1e Kamer zijn ontwerp kwam verdedigen, viel het op dat men hem als 't ware op het bankje der beschuldigten plaatste en hem niet zooals de gewoonte was een plaats tusschen de andere kamerleden in gaf.

Nu echter is het veranderd, de Eerste Kamer is op de spraak. Na een 3 jarigen arbeid werd de ongevallenwet aangenomen door de Tweede Kamer met 79 — 14 stemmen; met groote meerderheid dus. Het was een goede wet. De wet kwam in de Eerste Kamer, nog dacht men aan geen kwaad; totdat de afdeulingsverslagen kwamen. Deze brachten ongerustheid en de vraag: zou zij de wet durven verwerpen?

Eene grootsche betoging werd in Den Haag gehouden; waarop een der Eerste Kamerleden antwoordde zeggende dat hij niet om betogingen gaf; ook gaf deze volksvertegenwoordiger nog ten beste dat het met die ongelukken zoo erg niet was.

Begon de bestrijding dus met praatjes; ze werd ernstiger. De twee hoofdbezwaren die er tegen werden ingebracht waren de volgende:

1°. De actie van den arbeider werd verzilverd door den staat, d. w. z. de wet erkende het dadelijke recht der uitkeering.

Nu is voor juristen 't wegvallen van een procedure een zonde, tegen de vormen waarin het recht zich heeft versteend.

2°. De kosten werden door den staat omgeslagen over alle industrieelen, (dit natuurlijk met eene goede indeeling in risicoklassen).

Dit verzekerde de goede uitvoering der wet. 't Argument hiertegen was: dat als men de particuliere fondsen deed vervallen, men patroon en werkman zou scheiden; vaneenrijten hetgeen toch zoo innig bij elkaar hoort.

Genoeg, de wet werd verworpen met 29 — 20 stemmen.

Er was eenheid tusschen de regeering en de Tweede Kamer. De Eerste Kamer bracht een konflikt en kwam dus op de spraak.

Wat moest men nu doen, 4 wegen stonden open:

1. Alles laten rusten.

2. Het ministerie kon aftreden (dan werd echter meer macht aan de Eerste Kamer toegekend, dan eraan mag toegekend worden nl. 't kunnen doen vallen van een ministerie dat het eens is met de meerderheid van de direct gekozen volksvertegenwoordiging).

3. De Eerste Kamer kon worden ontbonden. (Dit zou niets gegeven hebben want de niet-ontbindbare Provinciale Staten zouden eenvoudig eenzelfde Eerste Kamer teruggekozen hebben).

4. De regeering kon een nieuw ontwerp indienen.

Dit laatste nu is gedaan en men moet erkennen dat er geen groote veranderingen in het nadeel van den arbeider zijn bijgekomen.

Het was goed te trachten te redden wat te redden viel en met belangstelling zien we eerstdaags de beslissing tegemoet.

Dit historische overzicht moest even vooraf.

De Eerste Kamer kwam echter niet alleen met de regeering in konflikt, maar ook met het democratische volk van Nederland, en vooral (juist door deze wet) met de arbeiders.

Dat mag de Nederlandsche arbeider nooit vergeten vóórdat de Eerste Kamer, zooals ze nu is, verdwenen is.

De Eerste Kamer bestaat uit 50 leden door de Provinciale Staten gekozen. En die Provinciale Staten, welke werkzaamheden hebben die? Veel administratieve, en juist daarom is bij de verkiezing van de Provinciale Staten 't politiek motief bijzaak. Dit is zeker wel veranderd sedert 1887; hetgeen bijv. duidelijk in Zeeland blijkt, maar toch zijn de Provinciale Staten zeker nog niet geschikt om een politiek lichaam te kiezen.

De leden van de Eerste Kamer worden gekozen uit de hoogst aangeslagenen; uit de zeer gegoeden dus en verder uit een bepaald aantal ambtenaren (of uit die betrekkingen gepensioneerd), waarvan een lijst is opgemaakt, (het zijn niet de meest voorkomende).

De Eerste Kamer mist het recht van amendement. Nu is juist niets geestdoodender voor eene vergadering dan het gemis van dat recht. Een bot ja of neen moet toch het eind zijn.

In andere landen is dit anders; daar heeft de Eerste Kamer dat wel degelijk (bijv. Engeland). Een goed beeld van het karakter van de Eerste Kamer geven wellicht eenige historische feiten.

In 1858, 1860 en 1863 verwierp de Eerste Kamer het „ontwerp tot afkoopbaarstelling van de tienden”, omdat de rechten van den tiendheffer daarbij (volgens haar dan) niet genoeg erkend werden.

In 1872 kwam hierop eerst een wet tot stand; 14 jaar lang hield de Eerste Kamer dit dus tegen.

Dit kenmerkt haar; want nóg is haar karakter zoo, met de ongevallenwet heeft in dezen de geschiedenis zich herhaalt. De geest is nog steeds dezelfde, men zou moeten gaan denken aan eene kapitalistische versteening.

In 1867 werd de schutterijwet verworpen. Het doel hiervan was de rustende schutterij wat minder rustend te maken, maar 't dan in 't vooruitzicht zijnde gebrek aan landarbeiders deed de heeren grondeigenaren tegenstemmen.

In 1889 deed de Eerste Kamer den minister Keuchenius vallen, die haar ten opzichte van Indië te doorzettend was.

De Eerste Kamer is en blijft de reactionaire macht, die zij door hare samenstelling moet zijn. Zij is onvereinigbaar met democratisch leven.

Handelt zij dan wekt zij strijd, handelt zij niet, dan wordt zij geduld. Zij moet verdwijnen, althans in haar huidige vorm.

Men moet hebben óf één Kamer of men moet de Eerste Kamer door een andere vervangen. Wetten maken is echter niet gemakkelijk. Daarom verdienen de voorkeur: 2 lichamen, beide gekozen op democratischen grondslag. Verkiezing dus van beide door alle burgers.

In Noorwegen heeft men eene zeer eigenaardige oplossing hiervan gevonden. De kiezers kiezen 100 afgevaardigden, deze vormen het Storting. Deze 100 wijzen nu uit hun midden weer 25 anderen aan, zoodat men heeft een Eerste Kamer van 25 en een Tweede Kamer van 75 leden. Beide hebben recht van amendement.

De Eerste Kamer kan de wet weer terugzenden naar de Tweede, óf kan haar laten doorgaan. Is de wet tweemaal heen en weer geweest, dan beslist de vereenigde Kamer met $\frac{2}{3}$ van het aantal stemmen.

Dit is eene goede oplossing. Op deze manier zou de eerste ongevallenwet zijn aangenomen.

Een dergelijke regeling moet er komen, daar eene goede voorbereiding ook noodzakelijk blijft.

De handschoen door de Eerste Kamer u toegeworpen, moet worden opgenomen. Dit votum is eene uiting van haren werkelijken aard, spruit voort uit haar wezen.

Al wordt straks die nieuwe wet aangenomen, dan blijft toch dit verzet een principieel verzet.

Er komt nog meer; een woningwet, misschien een wet op de arbeids- en rusttijden; er dreigt dus nieuw gevaar.

Wapen u dus voor den strijd. En het wapen daartoe is het algemeen kiesrecht. Dat is niet dadelijk de democratie, denk dat niet; maar het is het begin er van. Het zou één gelijkheid voor de wet veroverd zijn. Het zal geven een drang voor korteren arbeidsduur, voor pensionering enz. Het is een krachtig hulpmiddel voor organisatie.

Algemeen kiesrecht zij dus de leuze voor den komenden zomer, de eerste schrede op den weg naar verbetering.

M. H. D.

Berichten en mededeelingen.

ALMANAK.

De Redactie verzoekt H.H. Corpsleden dringend, hun naam, adres en vacantie-adres in te vullen op de lijst bij den heer WALTMAN.

Zij roept op ter bekendmaking van hun naam, de inzenders:

Mari.	Ikje.
Onflé.	B.
Jan.	Kobus.
Lutticus.	

Bekendmaking van den naam is noodig, om opname te verzekeren.

Adres van den Secretaris: Havenstraat 25.

„ODIN.”

Zaterdag 8 December: Uitvoering gevolgd door Bal, in den Stads Doelen.

Plaatsbespreking:

voor houders van witte kaarten Vrijdagmorgen 7 December 10—12 in den Stads Doelen;

voor houders van roode kaarten Zaterdagmorgen 8 December 10—12 in den Stads Doelen.

Werkende leden hebben recht op 3 introductiekaarten, gewone leden op 2 en contribueerende leden op 1.

Oefent allen flink!

„PHOENIX.”

Het verificatie-verslag ligt ter lezing Societeit Phoenix.

Gekozen tot Commissaris:

P. H. HENDRIKS met 35 van de 66 stemmen.

Vrijdag 30 November:

DIËSVIERING MET CAFÉ-CHANTANT.

Woensdagavond 5 December 't van ouds bekende allergezelligste St. Nicolaasfeest.

6 December: verjaardag van Black.

ADVERTENTIEN.

L'Etudiant Socialiste.

Organe international des Etudiants et Anciens Etudiants Socialistes.

(Paraissant le 1er et 15me de chaque mois.)

Abonnement d'un an fl. 1.50.

Administration et Rédaction: 38, RUE DE TREVES, BRUXELLES.

VERZEKERING van Boeken, Gravures, Teekeningen en verder meubilair tegen **BRAND- en WATERSCHADE** bij **F. W. FRANCK**, Hugoplein 104.

Gelegenheid tot REPETEEREN van **DIFFERENTIAAL-REKENING**, enz. **(EXAMEN B₁)**

bij **K. BES**,

Leeraar in de Wiskunde.

Spreekuur: **Vrijdagavond 7—8 uur**, **HUGO DE GROOTSTRAAT 25.**

DE POLYTECHNISCHE SCHOOL.
ALBUM van lichtdrukplaten van gebouwen en zalen in linnen portefeuille f 2.50.

J. WALTMAN Jr.